

Prof. dr hab. Andrzej Czyżewski, Kongres Ekonomistów Polskich

Moderator II sesji, VI Panel

Słowa kluczowe: ekonomia rolna, rolnictwo, obszary wiejskie, gospodarka żywnościowa, agrobiznes

Przesłanie sesji

W trakcie sesji zaprezentowane będą fundamentalne problemy ekonomii rolnej jako subdyscypliny ekonomii. Dotyczą one istoty kwestii agrarnej, genezy dysparytetu dochodów rolniczych oraz dyskursu: czy dysparytet ekonomiczno-społeczny rolnictwa i wsi w warunkach rynkowych jest uniwersalną prawidłowością procesu gospodarowania, czy też osobliwą jego przypadłością. W tym kontekście wskazano na model przepływów międzygałęziowych, który może być wykorzystany dla zrównoważonego rozwoju rolnictwa i agrobiznesu. Przedstawiając stymulatory trwałego wzrostu w gospodarstwach rolnych podniesiono problem efektywności rozwoju niskoemisyjnego oraz cen ziemi determinowanych ułożeniem w przestrzeni. Podniesiono też problem luki dochodowej w gospodarstwach w kontekście roli budżetów rolnych w jej niwelacji. W rozważaniach sesji jest także miejsce na prezentację kwestii bezpieczeństwa żywnościowego i mechanizmów ograniczających ryzyko w produkcji żywności, a także innowacji w tym zakresie. Podsumowaniem jest wskazanie na wartości dodane Wspólnej Polityki Rolnej UE (WPR) oraz kierunki jej modernizacji. Od czego odchodzimy, do czego dążymy? Podkreślono m.in. proinwestycyjne instrumenty WPR UE oraz determinanty aktywności podmiotów w pozyskiwaniu środków z PROW w zakresie II Filaru WPR UE.

29.XI.2019, Kongres Ekonomistów Polskich, Sesja II, Panel 6, Warszawa, Hotel Sheraton,

Moderatorzy: prof. Michał Brzeziński, prof. Andrzej Czyżewski

Słowa kluczowe: ekonomia rolna, rolnictwo, obszary wiejskie, gospodarka żywnościowa, agrobiznes (dotyczy moderacji prof. Andrzeja Czyżewskiego)

Pytania moderatora do panelistów

I. Dr hab. Anna Matuszczak, prof. UEP (10 minut)

1. Istota kwestii rolnej. Geneza dysparytetu dochodów rolniczych – uwarunkowania makro i mikroekonomiczne. Czy dysparytet sytuacji społeczno-ekonomicznej rolnictwa i wsi jest prawem ekonomicznym czy osobliwą przypadłością gospodarki?

2. Co decyduje o pozycji agrobiznesu (gospodarki żywnościowej w świetle tabeli przepływów międzygałęziowych? Jak teoretycznie wyjaśnić zjawisko, że im bardziej rozwinięty kraj tym udział agrobiznesu w PKB i produkcji globalnej jest mniejszy?
3. Możliwości wykorzystania modelu przepływów międzygałęziowych dla zrównoważonego rozwoju agrobiznesu.

II. Dr hab. Piotr Kulyk, prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego (10 minut)

1. Stymulatory trwałego wzrostu gospodarstw rolnych.
2. Ekoefektywność w gospodarstwach rolnych. Determinanty rozwoju niskoemisyjnego. Uwarunkowania ekonomiczne i środowiskowe.
3. Ceny ziemi a jej ulokowanie w przestrzeni. Czy aktualna jest teoria kręgów Thünera?

III. Dr hab. Ryszard Kata, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego (10 minut)

1. Luka dochodowa w gospodarstwach a rola budżetów rolnych w jej niwelacji.
2. Problem integracji podmiotów w łańcuchach dostaw surowców i produktów żywnościowych. Przesłanki, przejawy, ekonomiczne konsekwencje.
3. Bezpieczeństwo żywnościowe. Jak je zapewnić? Wskazać na mechanizmy ograniczające ryzyko produkcyjne w rolnictwie. Rola innowacji w produkcji żywności.

IV. Dr hab. Sebastian Stępień, prof. UEP (10 minut)

1. Wartości dodane Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) UE. Dlaczego wymaga ona modernizacji? Od czego odchodzimy, do czego dążymy?
2. Proinwestycyjne instrumenty WPR UE jako efekt netto wybranych działań interwencyjnych. Rolnictwo precyzyjne i jego perspektywy. Czy jest ono w stanie przełamać ekonomiczne skutki niemobilności czynnika ziemi poprzez zwiększenie konkurencyjności produkcji rolnej?
3. Determinanty aktywności podmiotów w pozyskiwaniu środków z PROW w zakresie II Filaru WPR UE. Czy poziom rozwoju ekonomiczno-społecznego jednostki determinuje jej wzmożoną aktywność w tym zakresie?

- V. Dr Katarzyna Sobiech-Grabka, Szkoła Główna Handlowa (10 minut)** – przedstawi wybrane problemy partnerstwa publiczno-prawnego w agrobiznesie oraz możliwe projekty z tego zakresu.

Moderacja Prof. Michała Brzezińskiego i pytania do panelistów

II Dzień – 29 listopada 2019 r. 9.00 -10.30 Sesje równoległe I, II, III, - cd. Sesja I: Sesja II - SFERA REALNA GOSPODARKI Panel 6 - Demografia, nierówności, rynek pracy, obszary wiejskie i dobrobyt społeczny Moderatorzy: prof. Michał Brzeziński/ prof. Andrzej Czyżewski

W najbliższych latach tempo wzrostu gospodarczego z dużym prawdopodobieństwem spadnie w Polsce do poziomu 3-3,5% rocznie co spowoduje, że wyzwania w sferze dobrobytu społecznego staną się bardziej widoczne niż w ostatnich latach wysokiej koniunktury. Wśród głównych problemów, które mogą ograniczać rozwój państwa dobrobytu w Polsce w krótkim i średnim okresie wymienić można następujące wyzwania:

- 1) starzenie się populacji i spadek wielkości populacji;
- 2) prawdopodobny spadek podaży pracy w nadchodzących latach i dekadach;
- 3) prawdopodobnie wysokie nierówności dochodowe (wg niektórych badań zdecydowanie najwyższe w Europie) oraz mała progresywność (według niektórych badań najniższa w Europie) systemu podatkowo-składkowego;
- 4) niski poziom zdrowia Polaków (spadająca przewidywana długość życia w latach 2018-2019 wg GUS) i słabości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia (w tym niskie finansowanie, efektywność alokacji środków, niedobór kadr, itd.)
- 5) relatywnie niskie umiejętności i kompetencje (w tym kompetencje cyfrowe) dorosłych Polaków (wyzwania związane z reformami systemu edukacji)

Szczegółowe pytania do panelistów i panelistek (*prof. Anna Krajewska, prof. Hanna Kuzińska, prof. Beata Woźniak-Jęchorek*):

- 1) Jakie są według Państwa 2-3 najbardziej fundamentalne problemy z zakresu dobrobytu społecznego (demografia/nierówności/rynek pracy itp.), które najbardziej zagrażają dalszemu rozwojowi polskiej gospodarki i spójności społecznej?
- 2) Czy zagrożenia te mogą jedynie osłabić tempo rozwoju Polski i opóźnić konwergencję do krajów zachodnich, czy też mogą na trwałe zablokować konwergencję (przypadek Grecji, Włoch)?
- 3) W jaki sposób można przeciwdziałać negatywnym skutkom spadku liczby pracujących w Polsce? Jaki kształt powinna mieć polityka migracyjna? Czy problemom tym zaradzić może polityka pobudzania aktywności zawodowej (do których grup powinna być skierowana w szczególności?) oraz odpowiednia polityka społeczna (uwzględniająca pozytywne bodźce dla zatrudnienia)?
- 4) Czy polityka transferów społecznych w przyszłości powinna uwzględniać możliwe negatywne ich skutki dla podaży pracy (w kontekście programu „Rodzina 500+”), szczególnie dla osób z niższym wykształceniem i mieszkających w mniejszych ośrodkach?
- 5) Jakie będą skutki (dla zatrudnienia, poziomu dochodów, konkurencyjności gospodarki) zapowiadanych przez rząd wysokich podwyżek płacy minimalnej (do 3000 w 2020 r i 4000 zł w 2023 r.)? Czy jest to polityka optymalna z punktu widzenia dobrobytu społecznego?
- 6) Czy możliwe są takie reformy instytucjonalne i systemowe, które zabezpieczyłyby państwo przed wprowadzeniem przez polityków kosztownych transferów, które są nieefektywne redystrybucyjnie (jak np. rozszerzenie programu „Rodzina 500+” na pierwsze dziecko) i mogą wypychać bardziej efektywne wydatki? Jak zreformować system, by w okresie dobrej koniunktury nie rosło absolutne ubóstwo jak to stało się w roku 2018 (m.in. problem indeksacji świadczeń społecznych)? Jak wprowadzać

reformy, które będą bardziej odporne na odwrócenie (przypadek wieku emerytalnego i wprowadzenia gimnazjów)?